

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, процес добору навчального вокального репертуару є найважливішою складовою роботи зі студентами у класі сольного співу. Добір навчального репертуару, виховання своєрідної манери співу та методика постановки співацького голосу – процеси, які мають здійснюватися паралельно, доповнюючи один одного, і є важливими складовими фахової підготовки та професійної діяльності студента – майбутнього вчителя музичного мистецтва.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Аспелунд Д. Л. Развитие певца и его голоса. М.-Л. : Музгиз, 1952. 192 с.
2. Багадуров В. А. Очерки по истории вокальной педагогики. Вып. 2. М. : Музгиз, 1956. 268 с.
3. Гмирина С. В. Добір навчального вокального репертуару як складова фахової підготовки естрадного співака. *Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі*. 2016. № 1. С. 105–108. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/maed_2016_1_23
4. Дмитриев Л. И. Основы вокальной методики : учеб. пособие для муз. вузов. М. : Музыка, 1968. 675 с.
5. Заседателев Ф. Ф. Научные основы постановки голоса. М.: ОГИЗ-Музгиз, 1935. 114 с.
6. Кузнецов В. Г. Работа с самодеятельными эстрадными оркестрами и ансамблями. 2-е изд. М.: Музыка, 1986. 148 [2] с.

REFERENCES

1. Aspelund, D. L. (1952). Razvitie pevca i ego golosa [The development of the singer and his voice]. M.-L. : Muzgiz. 192 s. [in Russian]
2. Bagadurov, V. A. (1956). Ocherki po istorii vokalnoj pedagogiki [Essays on the history of vocal pedagogy]. Vyp. 2. M. : Muzgiz. 268 s. [in Russian]

3. Gmirina, S. V. (2016). Dobir navchalnogo vokalnogo repertuaru yak skladova fahovoyi pidgotovki estradnogo spivaka [Selection of educational vocal repertoire as a component of the professional training of a pop singer]. *Muzichne mistectvo v osvitologichnomu diskursi*. № 1. S. 105–108. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/maed_2016_1_23 [in Ukrainian]
4. Dmitriev, L. I. (1968). *Osnovy vokalnoj metodiki* [Fundamentals of vocal technique] : ucheb. posobie dlya muz. vuzov. M. : Muzyka. 675 s. [in Russian]
5. Zasedatelev, F. F. (1935). *Nauchnye osnovy postanovki golosa* [Scientific basis of voice production]. M.: OGIZ-Muzgiz. 114 s. [in Russian]
6. Kuznecov, V. G. (1986). *Rabota s samodeyatelnymi estradnymi orkestrami i ansamblyami* [Work with amateur variety orchestras and ensembles]. 2-e izd. M. : Muzyka. 148 [2] s. [in Russian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ШЕВЧЕНКО Інга Леонідівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: особливості професійної підготовки студентів факультетів мистецтв закладів вищої освіти у рамках сучасної гуманітарно-культурологічної парадигми.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SHEVCHENKO Inha Leonidivna – Ph.D., associate professor of the Chair of Art Education of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: features of professional training of students of art faculties of universities in the framework of the current humanitarian and cultural paradigm.

Стаття надійшла до редакції 05.07.2023 р.

УДК: [796.011.3:378.4](477+438)(045)

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-209-338-343

ШЕВЧЕНКО Ольга Володимирівна –

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0002-9493-348X>
e-mail: gimnast.olga@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УНІВЕРСИТЕТСЬКІЙ ОСВІТІ ПОЛЬЩІ І УКРАЇНИ: СПІЛЬНЕ ТА ВІДМІННЕ, ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Ця стаття розглядає особливості системи фізичного виховання в університетській освіті в Польщі та Україні. Вона порівнює спільні та відмінні аспекти цих систем, зокрема, програми, підходи до навчання та методи викладання фізичного виховання. Звертається увага на різні підходи до організації фізичної активності в університетах кожної країни, включаючи обов'язкові курси, клуби та спортивні заходи. В статті також аналізуються фактори, які впливають на розвиток фізичної культури в університетах, такі як фінансування, інфраструктура та наявність кваліфікованих викладачів.

Розглядається діяльність фахівців фізичної культури, яка присвячується визначенню фізичних можливостей людини, вивченню реакції організму щодо виконання фізичних вправ різної інтенсивності та навантаження; аналізу фізіологічних і психологічних механізмів під час виконання фізичних навантажень; встановлення фізіологічних, гігієнічних, анатомічних, біомеханічних основ тренування в різних видах спорту.

Аналізуються проблеми збереження здоров'я, важливості фізичної рекреації, профілактичного значення занять фізичною культурою, фізичного виховання осіб з відхиленням розумового та фізичного розвитку.

Виявлено, що Польща пройшла три етапи розвитку системи фізичного виховання, які мають свої характерні риси: I-й етап (80-і роки ХХ століття – 1991 рік) характеризується чіткою орієнтацією Польської системи фізичного виховання на систему фізичного виховання в Радянському Союзі; II-й етап (1991-2004 роки)

характеризується відходом орієнтирів у підготовці молоді, особливості фізичного виховання в даний період стало те, що воно було спрямоване головним чином на всебічний розвиток особистості; III-й етап (2004-2022 роки) характеризується перебудовою системи фізичного виховання в Польщі згідно зі стандартами навчання у Європейському союзі. У закладах вищої освіти фізичне виховання передбачає спільну діяльність викладача і студента на розвиток тих фізичних якостей і реалізації фізичних здібностей, які хотів би розвинути в себе студент.

Зрештою, стаття надає висновки щодо схожих рис та різниці між системами фізичного виховання в університетах Польщі та України, а також вказує на можливі шляхи подальшого вдосконалення цих систем.

Ключові слова: система фізичного виховання України, система фізичного виховання Польщі, фізична культура, університетська освіта.

SHEVCHENKO Olga Volodymyrivna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Head of the Department of Theory and Methods of Physical Education
at Volodymyr Vynnychenko

Central Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/my-orcid?orcid=0000-0002-9493-348X>

e-mail: gimnast.olga@gmail.com

SPECIAL FEATURES OF PHYSICAL EDUCATION SYSTEMS IN UNIVERSITY EDUCATION OF POLAND AND UKRAINE: COMMONALITIES AND DIFFERENCES, PATHS OF IMPROVEMENT

This article examines the peculiarities of the system of physical education in university education in Poland and Ukraine. It compares the common and different aspects of these systems, in particular, programs, approaches to learning and methods of teaching physical education. Attention is drawn to different approaches to the organization of physical activity in the universities of each country, including compulsory courses, clubs and sports events. The article also analyzes the factors that influence the development of physical culture in universities, such as funding, infrastructure and availability of qualified teachers.

The activity of physical culture specialists is considered, which is dedicated to determining the physical capabilities of a person, studying the body's reaction to performing physical exercises of different intensity and load; analysis of physiological and psychological mechanisms during exercise; establishment of physiological, hygienic, anatomical, biomechanical bases of training in various sports. The problems of maintaining health, the importance of physical recreation, the preventive value of physical education, and the physical education of persons with mental and physical developmental disabilities are analyzed.

It was revealed that Poland went through three stages of development of the physical education system, which have their own characteristic features: the 1st stage (80s of the 20th century - 1991) is characterized by a clear orientation of the Polish system of physical education to the system of physical education in the Soviet Union; the II stage (1991-2004) is characterized by the departure of landmarks in the training of young people, the peculiarity of physical education in this period was that it was aimed mainly at the comprehensive development of the personality; the third stage (2004-2015) is characterized by the restructuring of the physical education system in Poland in accordance with the standards of education in the European Union. In institutions of higher education, physical education involves the joint activity of a teacher and a student to develop those physical qualities and realization of physical abilities that the student would like to develop in himself.

In the end, the article provides conclusions about similar features and differences between the systems of physical education in the universities of Poland and Ukraine, and indicates possible ways of further improvement of these systems.

Keywords: physical education system of Ukraine, physical education system of Poland, physical culture, university education.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. В кожній державі існує своя система фізичного виховання, рівень розвитку якої обумовлений рівнем матеріальної і духовної культури суспільства. Зазвичай система фізичного виховання тісно пов'язана з системами освіти, охорони здоров'я, оборони, матеріального виробництва, культури, науки і розвивається під впливом змін, що відбуваються в суспільстві тієї чи іншої держави.

Університетська освіта є важливим етапом розвитку молоді, який включає не тільки вивчення теоретичних дисциплін, набуття професійно важливих компетенцій, але й фізичне виховання. Оскільки Україна націлена на інтеграцію з Європейським Союзом, дуже важливо визначити специфіку фізичного виховання в європейських вишах, що може бути дуже корисним для вдосконалення роботи фахівців в українських закладах вищої освіти.

Однак, особливості системи фізичного виховання в університетській освіті в Польщі та Україні мають ряд відмінностей.

Мета статті полягає у виявленні спільних рис та відмінностей між системами фізичного виховання студентів українських і польських університетів, пошук шляхів їх вдосконалення.

Для вирішення поставленої мети були застосовані наступні методи дослідження: аналіз психолого-педагогічної, та науково-методичної літератури, нормативних документів, вивчення досвіду використання фізичного виховання в закладах вищої освіти в країнах ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. За останні 30 років Польща пройшла три етапи розвитку системи фізичного виховання, які мають свої характерні риси.

I-й етап (80-і роки XX століття – 1991 рік) характеризується чіткою орієнтацією Польської системи фізичного виховання на систему фізичного виховання в Радянському Союзі [2]. Характерними

рисами в даний період була спрямованість на підготовку людини до майбутньої трудової діяльності і захисту Батьківщини. Вся педагогічно-виховна діяльність фахівців фізичного виховання і спорту в середніх і вищих навчальних закладах була спрямована на підготовку молоді до виконання вимог фізичної підготовленості відповідно до вікових показників.

Наукова діяльність фахівців фізичної культури присвячувалася визначенню фізичних можливостей людини, вивченню реакції організму щодо виконання фізичних вправ різної інтенсивності та навантаження; аналізу фізіологічних і психологічних механізмів під час виконання фізичних навантажень; встановлення фізіологічних, гігієнічних, анатомічних, біомеханічних основ тренування в різних видах спорту.

Проблеми збереження здоров'я, важливості фізичної рекреації, профілактичного значення занять фізичною культурою також розглядалися польськими науковцями, але в цей період не мали домінуючого значення в сфері наукових досліджень. Питання фізичного виховання осіб з відхиленням розумового та фізичного розвитку майже не вивчалися.

II-й етап (1991-2004 роки) характеризується відходом орієнтирів у підготовці молоді в Польській системі фізичного виховання від системи фізичного виховання в Радянському Союзі. Особливістю фізичного виховання в даний період стало те, що воно було спрямоване головним чином на всебічний розвиток особистості [2].

Законом «Про вищу освіту» від 12 вересня 1990 р. закладам вищої освіти були надані великі права і можливості у виборі засобів, форм і методів фізичного виховання [1]. Початок реформування вищої освіти в Польщі давав багато надій: новий закон створював для закладів вищої освіти можливість пристосуватися до нових соціальних, політичних та економічних умов, а також скористуватися поверненою їм автономією. Закон в цілому деідеологізував всю систему і повернув вищій школі дух та практику автономії, свободу викладання та проведення досліджень. Водночас правова база розвитку фізичної культури відповідно до нових вимог ще була не сформована. Не було чітко визначеної мети фізичного виховання. В цей період здійснювався пошук шляхів розвитку національної системи фізичного виховання.

Лише в другій половині 90-х років з'являється чітке розуміння розвитку Польської системи освіти в сторону зближення до Європейських стандартів навчання. Це сприяло зміні вектору розвитку і системи фізичного виховання. Педагогічна діяльність фахівців фізичного виховання і спорту в закладах вищої освіти стала перебудовуватися до вимог Болонського процесу.

Наукові праці фахівців у галузі фізичного виховання в цей період були присвячені вивченню впливу рухової активності дітей, підлітків, молоді та дорослого населення на фізичний розвиток і психофізіологічний стан організму; дослідженням рекреаційного, профілактичного, терапевтичного впливу фізичних вправ; пошуку механізмів адаптації до фізичних навантажень.

Домінуючі позиції займали питання збереження здоров'я під час занять фізичними вправами, покращення самопочуття, компенсації рухової активності (особливо з появою і розповсюдженням комп'ютерних технологій).

В цей період активно вивчаються питання залучення осіб з відхиленням розумового та фізичного розвитку до соціальних відносин, використовуючи крім інших, і засоби фізичного виховання.

III-й етап (2004-2022 роки) характеризується перебудовою системи фізичного виховання в Польщі згідно зі стандартами навчання у Європейському союзі [2]. Змінюється структура системи освіти в Польщі.

У закладах вищої освіти фізичне виховання передбачає спільну діяльність викладача і студента на розвиток тих фізичних якостей і реалізації фізичних здібностей, які хотів би розвинути в себе студент. Існує поняття мінімального (граничного) рівня розвитку основних фізичних якостей, якими має володіти студент. Студент разом з викладачем фізичного виховання розробляє карту навчання, в якій відображає напрями діяльності з особистого фізичного розвитку. Карта навчання з фізичного виховання розробляється у відповідності до існуючих методик навчання і можливостей навчально-матеріальної бази вищого навчального закладу. Головна увага приділяється навчанню студента засобом контролю і самоконтролю за особистим фізичним станом і збереженням здоров'я [5].

Важливе значення надається навчанню студента засобом фізичної рекреації, впровадженню їх у повсякденну діяльність як важливого елементу здоров'язбереження, підтримки фізичної форми, можливості спілкування, естетичної привабливості [7].

У закладах вищої освіти проводиться робота щодо залучення осіб з особливими освітніми потребами до повноцінного соціального життя, можливості отримати вищу освіту. Одним з головних елементів цієї роботи належить фізичному вихованню [8].

В процесі дослідження нами виявлені характерні риси Польської системи фізичного виховання в університетській освіті:

1. У Польщі фізичне виховання є обов'язковою складовою університетської освіти. Студентам потрібно брати участь у фізичних заняттях, що сприяє збереженню і покращенню фізичної форми, розвитку спортивних навичок та підтримці здорового способу життя [9].

2. Польська система фізичного виховання пропонує широкий спектр видів фізичної активності. Це можуть бути спортивні ігри, фітнес, аеробіка, плавання, легка атлетика та багато інших активностей. Студенти можуть вибирати заняття залежно від своїх інтересів та фізичних можливостей.

3. У деяких університетах Польщі існують спеціалізовані спортивні програми, які дозволяють студентам займатися спортом на професійному рівні під час отримання освіти. Це дає змогу

розвивати спортивні таланти і досягати високих результатів у спортивних змаганнях.

4. Університети в Польщі зазвичай мають добре розвинуту інфраструктуру для фізичного виховання. Вони оснащені спортивними залами, басейнами, спортивними майданчиками та іншими спортивними об'єктами, що створює сприятливу середу для занять фізичними вправами та спортом. Фізичні заняття університету можуть проводитися як у спеціально обладнаних спортивних залах, так і на відкритих майданчиках. Заняття зазвичай розподіляються на певні години в розкладі студента, щоб вони могли легко вписати їх у свій академічний графік.

5. Фізичне виховання в університетах Польщі також покладає особливий акцент на здоровий спосіб життя і фізичну активність. Студентам надається можливість займатися спортом і здійснювати фізичні вправи, що сприяють укріпленню здоров'я. Польська система фізичного виховання в університетах надає студентам не лише фізичну активність, але й навчає їх основам здорового харчування, здорового сну та інших аспектів здорового способу життя [4].

6. Фізичне виховання в університетах Польщі зазвичай проводять кваліфіковані викладачі та тренери. Вони забезпечують належну організацію занять, викладання технік та правильність виконання вправ.

7. Університети в Польщі також активно пропагують участь у студентських спортивних командах. Студенти мають можливість вступити до команд з футболу, баскетболу, волейболу та інших спортивних видів, які представляють свої університети на міжуніверситетських змаганнях.

8. У додаток до офіційних фізичних занять та спортивних команд, університети також надають студентам доступ до фітнес-центрів, басейнів та інших спортивних об'єктів. Це сприяє популяризації активного способу життя серед студентів та надає їм можливість самостійно займатися фізичною активністю та рекреацією.

9. У Польщі проводяться регулярні міжуніверситетські спортивні змагання, де студенти можуть представляти свої університети у різних видах спорту. Це сприяє спортивному духу, взаємодії між університетами та розвитку спортивних досягнень студентів.

10. Університети в Польщі також забезпечують додаткову підтримку здоров'я студентів. Це може включати консультації з фітнесу, харчування та психологічного благополуччя.

11. Університети в Польщі присвоюють академічну оцінку за фізичне виховання, яка враховує активність та прогрес студента під час занять. Це може вплинути на загальну академічну успішність студента.

12. Деякі університети в Польщі поступово впроваджують нові технології у фізичне виховання, наприклад, використання спеціальних трекерів, мобільних додатків або віртуальної реальності для покращення навчального процесу та мотивації студентів.

13. Фізичне виховання в університетах Польщі часто включає міждисциплінарний підхід, де

студенти мають можливість поєднувати фізичну активність з іншими галузями знань, такими як здоров'я, психологія, ергономіка та інші.

14. Університети сприяють формуванню фізкультурних гуртків та клубів, де студенти можуть займатися обраною фізичною активністю в неформальній атмосфері. Це сприяє розвитку спортивних інтересів та спілкуванню між студентами з подібними інтересами.

Таким чином основна мета фізичного виховання у Польщі полягає у підтриманні фізичної форми студентів, сприянні їх загальному здоров'ю та розвитку фізичних навичок.

Україна ж має свої національні стандарти фізичного виховання для закладів вищої освіти, які встановлюють загальні вимоги до програм та змісту занять. Фізичне виховання може включати такі види активності, як фізичні вправи, спорт, танці, ігри та інші фізичні активності. Заняття проводяться як на спеціально обладнаних спортивних майданчиках, так і у спортивних залах.

Фізичне виховання студентів в Україні та Польщі відрізняється за деякими параметрами. Україна та Польща мають різні підходи до навчання фізичної культури в університетах. В Україні фізична культура вивчається в якості окремого навчального предмету, що зазвичай займає 2-3 години на тиждень протягом одного семестру. У Польщі фізична культура вивчається в більш інтегрованій формі, яка включає спорт, танці та інші форми фізичної активності і передбачає в більшій мірі індивідуальний підхід до студента.

Україна та Польща мають різний рівень обов'язковості навчання фізичної культури в університетах. В Україні фізична культура є обов'язковою для всіх студентів, незалежно від їхньої спеціальності. У Польщі фізична культура є необов'язковою для деяких студентів, які можуть замінити її на інші предмети.

В Україні та Польщі рівень розвитку інфраструктури для навчання фізичної культури в університетах також відрізняється. У Польщі більше уваги приділяється спортивним залам, фітнес-центрам та іншим формам спортивної інфраструктури, що дозволяє студентам максимально ефективно займатися фізичними вправами. Україна ж має менш розвинуту інфраструктуру, що може негативно впливати на якість навчання.

В рамках культурних відмінностей варто зазначити, що підходи до спорту та фізичної активності можуть відрізнятися в Україні та Польщі через різницю у спортивних традиціях та популярних видах спорту.

Україна має багату спортивну спадщину, зокрема в багатьох олімпійських дисциплінах, таких як легка атлетика, гімнастика, бокс, стрільба, веслування, боротьба тощо. Фізична активність і спорт є важливими складовими українського національного самоусвідомлення та культурної ідентичності. Студенти в Україні можуть проявляти високий інтерес до занять спортом та активно брати участь у спортивних заходах на кампусах.

У Польщі також існує значна спортивна культура, але деякі спортивні пріоритети можуть

відрізнятися. Футбол є найпопулярнішим спортивним видом в Польщі, і це може вплинути на популярність фізичного виховання серед студентів. Крім того, у Польщі широко розвинуті такі види спорту, як волейбол, баскетбол, хокей, легка атлетика та теніс. Студенти можуть активно займатися цими видами спорту у якості свого фізичного виховання в університетах.

Важливо враховувати, що спортивні традиції та підходи до фізичного виховання можуть варіюватися в різних університетах обох країн, і ці відмінності можуть бути впливати як на індивідуальні вподобання студентів, так і політику конкретних навчальних закладів.

У Польщі існують кілька наукових шкіл з фізичного виховання, зокрема такі як «Науково-дослідний інститут фізичної культури» («Instytut Naukowy Wychowania Fizycznego») у Варшаві; «Інститут фізичної культури і спорту» («Instytut Kultury Fizycznej i Sportu») у Кракові; кафедра фізичного виховання та спорту Варшавського університету (Katedra Wychowania Fizycznego i Sportu Uniwersytetu Warszawskiego); кафедра фізичного виховання та спорту Ягеллонського університету (Katedra Wychowania Fizycznego i Sportu Uniwersytetu Jagiellońskiego), яка розташована у Кракові; «Інститут фізичної культури та фізичного виховання» («Instytut Kultury Fizycznej i Edukacji Fizycznej») у Вроцлаві та ін.

Україна також має декілька визначних наукових шкіл, закладів вищої освіти, які займаються дослідженнями у сфері фізичного виховання і спорту. Це науково-дослідні інститути, які працюють у Києві, Одесі, Львові, Харкові та ін., де проводяться ґрунтовні наукові дослідження, розробляються технології тренувальних процесів у різних видах спорту, вивчаються особливості едукативної фахівців цієї галузі тощо.

Здійснюючи аналіз наукової літератури, нами визначені спільні аспекти фізичного виховання студентів у Польщі та Україні, зокрема такі як:

- загальна мета – в обох країнах фізичне виховання спрямоване на забезпечення фізичного розвитку, збереження здоров'я та підтримка активного способу життя серед студентів. Основна мета полягає у сприянні фізичному й психологічному благополуччю студентів через фізичну активність та спортивну діяльність;

- розмаїття видів активності. Фізичне виховання в обох країнах охоплює широкий спектр видів активності, включаючи спортивні ігри, фітнес, атлетика, плавання, танці, гімнастику та інші фізичні вправи. Обидві національні системи прагнуть забезпечити різноманітність активностей, щоб задовольнити інтереси і потреби студентів різних спрямувань;

- академічний підхід. Якщо йдеться про фізичне виховання в університетах, обидві країни акцентують увагу на наукових аспектах та академічній основі дисципліни. Студенти мають можливість вивчати теоретичні аспекти фізичного виховання, спортивних наук, фізіології, біомеханіки та інших відповідних предметів;

- професійна підготовка. Обидві країни надають можливості для професійної підготовки у галузі фізичного виховання. Студенти можуть обирати спеціалізації, які готують їх до роботи тренерами, вчителями фізичної культури, спортивними менеджерами і маркетинговими науковцями у цій галузі тощо;

- участь у спортивних змаганнях. Як в Польщі, так і в Україні, студенти мають можливість брати участь у спортивних змаганнях та турнірах на різних рівнях, від університетського до національного. Це сприяє розвитку спортивних навичок, спортивного духу та командної співпраці;

- фізичний розвиток і здоров'я. Фізичне виховання в обох країнах спрямоване на покращення фізичного стану та загального здоров'я студентів. Це включає розвиток м'язової сили і витривалості, покращення координації рухів, підтримку нормальної маси тіла та попередження хронічних захворювань, пов'язаних із сидячим способом життя та ін.;

- спілкування та соціалізація. Фізичне виховання студентів Польщі та України також сприяє ефективному спілкуванню, соціалізації та розвитку соціальних навичок. Участь у спільних тренуваннях, командних іграх та спортивних заходах сприяє взаємодії між студентами, встановленню нових знайомств та розвитку комунікативних вмінь.

- розвиток особистості. Фізичне виховання є складовою всебічного і гармонійного розвитку особистості студента. Воно сприяє формуванню сили, витривалості, самодисципліни та волі до досягнення цілей. Крім того, фізична активність може позитивно впливати на психічному здоров'ї студентів, зменшуючи стрес, покращуючи настрій та самопочуття.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, за останні 30 років системи фізичного виховання в університетах України і Польщі пройшли значний шлях розвитку. Збільшилася увага до фізичної активності та здорового способу життя серед студентів і наукової спільноти. Розширилися можливості для досліджень, спеціалізацій та міжнародної співпраці. Це свідчить про поступове покращення рівня фізичного виховання у вищих навчальних закладах обох країн і залишає право на розробку і впровадження шляхів та засобів вдосконалення цих систем, що безумовно позитивно вплине на гармонійний розвиток студентів і всіх учасників освітнього процесу, зокрема їх фізичне і психологічне здоров'я.

Проведене наукове дослідження з порівняння систем фізичного виховання студентів у закладах вищої освіти Польщі та України дозволило визначити низку спільних і відмінних рис та намітити перспективи підвищення якості фізичного виховання: розвиток інфраструктури, розширення програм фізичного виховання, включаючи більше різноманітних видів спорту і фітнесу, залучення кваліфікованих інструкторів, організація спортивних змагань, популяризація здорового способу життя, впровадження різноманітних

обов'язкових курсів з фізичного виховання в освітній програмі для всіх студентів, оптимізація співпраці зі спортивними клубами та організаціями, стимулювання активності через бонусну систему, де студенти отримують додаткові бали або переваги за активну участь у спортивних заходах або заняттях з фізичної культури, сприяти розробці індивідуальних планів фізичного виховання для студентів з різними потребами та цілями, активніше підтримувати наукові дослідження в галузі фізичної активності та спорту, створити онлайн-платформи або додатки, які надають студентам доступ до відеоуроків, тренувальних програм та інструкцій з фізичної активності, організація спортивних подій та фестивалів, встановити програми спортивних стипендій, які будуть надавати фінансову підтримку студентам-спортсменам з високими спортивними досягненнями, взаємодія зі спортивними федераціями та організаціями.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Квієк М., Фініков Т. Польське законодавство про вищу освіту: досвід та уроки. К.: Таксон, 2001. С. 24-35.
2. Кошура А.В. Фізичне виховання в системі вищої освіти Польщі. *Молодий вчений*. № 3.3 (55.3) 2018. С. 12-15.
3. Ustawa o kulturze fizycznej. Tekst ustawy z dnia 18 stycznia 1996 roku o kulturze fizycznej. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19960250113>
4. Bielski J. *Metodyka wychowania fizycznego i zdrowotnego: podrecznik*. Krakow: Oficyna Wydawnicza «Impuls». 2005. 362 s.
5. Grabowski H. *Teoria fizycznej edukacji*. Warszawa: Wydawnictwa Szkolnej Pedagogicznej Spółki Akcyjnej, 1999. 147 s.
6. *Edukacja fizyczna w nowej szkole / pod red. T. Maszczaka*. Warszawa Wydawnictwo AWF, 2013. 183 s.
7. Nowocien J. *Studium o pedagogice kultury fizycznej*. AWF, Warszawa, 2013. 243 s.
8. Maszczak T. *Wychowanie przez rozwój: podrecznik*. Warszawa: Fundacja «Centrum edukacji olimpijskiej», 2015. 224 s.
9. Osinski W. *Teoria wychowania fizycznego*. Poznan. AWF, 2011. 382 s.

REFERENCES

1. Kviiek, M., Finikov, T. (2001). *Polske zakonodavstvo pro vyshchu osvitu: dosvid ta uroky* [Polish legislation on higher education: experience and lessons]. K.: Takson. S. 24-35. [in Ukrainian]
2. Koshura, A.V. (2018). *Fizyczne vykhovannia v systemi vyshchoi osvity Polshchi* [Polish legislation on higher education: experience and lessons]. *Molodyi vchenyi*, 3.3 (55.3). S. 12-15. [in Ukrainian]
3. Ustawa o kulturze fizycznej. Tekst ustawy z dnia 18 stycznia 1996 roku o kulturze fizycznej. Rezhim dostupu: URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19960250113> [in Poland]
4. Bielski, J. (2005). *Metodyka wychowania fizycznego i zdrowotnego: podrecznik* [Methodology of physical and health education: textbook]. Krakow: Oficyna Wydawnicza «Impuls». 362 s. [in Poland]
5. Grabowski, H. (1999). *Teoria fizycznej edukacji* [Theory of physical education]. Warszawa: Wydawnictwa Szkolnej Pedagogicznej Spółki Akcyjnej, 147 s. [in Poland]
6. *Edukacja fizyczna w nowej szkole / pod red. T. Maszczaka* (2013). [Physical education in a new school]. Warszawa Wydawnictwo AWF. 183 s. [in Poland]
7. Nowocien, J. (2013). *Studium o pedagogice kultury fizycznej* [Study on pedagogy of physical culture]. AWF, Warszawa. 243 s. [in Poland]
8. Maszczak, T. (2015). *Wychowanie przez rozwój: podrecznik* [Education through development: a handbook]. Warszawa: Fundacja «Centrum edukacji olimpijskiej». 224 s. [in Poland]
9. Osinski, W. (2011). *Teoria wychowania fizycznego* [Theory of physical education]. Poznan. AWF. 382 s. [in Poland]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ШЕВЧЕНКО Ольга Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії і методики фізичного виховання Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.
Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх фахівців галузі фізичного виховання і спорту.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SHEVCHENKO Olga Vladimirovna – candidate of pedagogical sciences, associate professor, head of the department of theory and method of physical education of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.
Scientific interests: professional training of future specialists in the field of physical education and sports.

Стаття надійшла до редакції 11.07.2023 р.

УДК 37.011.31+51+159.955

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-209-343-349

ШЕВЧУК Ірина Василівна –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фахових методик та інноваційних технологій у початковій школі
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9507-6048>
e-mail: shevchukirina@online.ua

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО РОЗВИТКУ КОНСТРУКТИВНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ

У статті розкрито особливості підготовки майбутніх учителів початкової школи до розвитку конструктивного мислення на уроках математики.